

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/134/2016
Identifikačné číslo spisu:	3813202328
Dátum vydania rozhodnutia:	22.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3813202328.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcov 1/ J. A., bývajúceho v V., V., 2/ J. A., bývajúcej v V., V., zastúpených splnomocnenkyňou Advokátska kancelária JUDr. Ivan Žilík PhD. spol. s r. o., so sídlom v Prievidzi, M. R. Štefánika 11/1, IČO: 36 869 121, v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. Ivan Žilík, PhD., proti žalovanému JUDr. Jozefovi Hurtišovi, so sídlom v Prievidzi, Ul. Matice slovenskej 17, správcovi konkurznej podstaty úpadcu DAM a. s. v konkurze, so sídlom v Prievidzi, Nadjazdová ulica 4, IČO: 31 562 060, o určenie, že pracovný pomer trvá, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 9Cpr/1/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 9. marca 2016 sp. zn. 5CoPr/2/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobkyni 2/ nepriznáva právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou zo 7. februára 2013 sa žalobcovia domáhali určenia, že ich pracovné pomery u zamestnávateľa DAM a. s. v konkurze, so sídlom v Prievidzi, Nadjazdová ulica 4, IČO: 31 562 060 (ďalej len „úpadca“) trvajú. V žalobe uviedli, že po vyhlásení konkurzu im žalovaný oznámil, že ich pracovné pomery sú fiktívne a prestal im vyplácať mzdy, ako aj odvádzať za nich odvody na sociálne a zdravotné poistenie aj napriek tomu, že žalobcovia mali naďalej záujem vykonávať prácu podľa pracovnej zmluvy u úpadcu.

2. Okresný súd Prievidza (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. februára 2015 č. k. 9Cpr/1/2013-669 určil, že pracovné pomery žalobcov ako zamestnancov s úpadcom ako zamestnávateľom trvajú. Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu nemožno hodnotiť pracovné pomery žalobcov ako fiktívne. Mal preukázané, že u žalobcov bol pracovný pomer založený platnou pracovnou zmluvou, žalobcovia vykonávali v pracovnom pomere závislú prácu, za ktorú dostávali dohodnutú mzdu a boli za nich odvádzané aj príslušné odvody. Žalobe žalobcov o určenie, že ich pracovné pomery trvajú, preto vyhovel.

3. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 9. marca 2016 sp. zn. 5CoPr/2/2015 tak, že odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku, ktorým súd prvej inštancie určil, že pracovný pomer žalobkyne 2/ ako zamestnankyne u úpadcu ako zamestnávateľa trvá. Vo výroku, ktorým súd prvej inštancie určil, že pracovný pomer žalobcu 1/ ako zamestnanca u úpadcu ako zamestnávateľa trvá, rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Potvrdzujúci výrok odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa v plnom rozsahu s právnymi závermi súdu prvej inštancie. Uviedol, že s prihliadnutím na výsledky vykonaného dokazovania došlo k platnému založeniu pracovného pomeru žalobkyne 2/, pričom jej pracovná zmluva obsahovala všetky náležitosti vyžadované zákonom. Žalobkyňa 2/ vykonávala prácu v súlade s dohodnutým druhom práce v pracovnej zmluve, čo potvrdili aj vypočítaní svedkovia. Za vykonanú prácu poberala mzdu, z ktorej boli riadne odvádzané odvody na zdravotné a sociálne poistenie. Nestotožnil sa preto s tvrdením žalovaného, že pracovný pomer žalobkyne 2/ je fiktívny, ale naopak súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že pracovný pomer žalobkyne 2/ u úpadcu trvá. Považoval preto rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti za vecne správny.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu (jeho potvrdzujúcemu výroku) podal žalovaný dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že sa mu postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom [§ 241 ods. 2 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“) v spojení s § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p.] a že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.]. Odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku nevyslovil, že dovolanie je prípustné aj napriek tomu, že išlo o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Namietal tiež, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne a presvedčivo. Odvolaciemu súdu vyčítal aj to, že nedal odpoveď na podstatné otázky konania. Žiadal preto rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalobkyňa 2/ sa k dovolaniu žalovaného nevyjadрила.

6. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

7. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná aj po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. aj nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa [§ 429 ods. 2 písm. a) C. s. p.], sa zaoberal prípustnosťou dovolania a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

8. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon

pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

9. Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu boli upravené v ustanovení § 238 O. s. p. a § 237 O. s. p.

10. Podľa § 238 O. s. p. dovolanie bolo prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (odsek 1). Dovolanie bolo prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (odsek 2) a napokon tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak šlo o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (odsek 3).

11. V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p., pretože nejde o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok. Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Nejde ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejedná sa ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie preto podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je.

12. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p., ktoré ukladalo dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nebolo prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia (išlo tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

13. Žalovaný procesné vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) O. s. p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Nezistil ani podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., na ktorú poukazoval žalovaný.

14. Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. sa rozumel postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania (strane sporu) realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznával (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, a pod.).

15. Dovolací súd považuje námietku žalovaného týkajúcu sa správnosti postupu odvolacieho súdu v súvislosti s nepripustením dovolania za neopodstatnenú. Oprávnenie založiť prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému by inak dovolanie nebolo prípustné, ustanovenie § 238 ods. 3 O. s. p. zverovalo odvolaciemu súdu. Táto možnosť pripustenia dovolania bola vyhradená len pre riešenie otázok zásadného právneho významu. Posúdiť, či vo veci ide o riešenie takejto otázky (právnej otázky), prislúchalo výlučne odvolaciemu súdu. Právne posúdenie veci patrí totiž súdu, nie účastníkom konania (stranám sporu). Pritom, podľa ustálenej judikatúry platilo, že ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku prípustnosť dovolania nevysloví, dovolací súd nie je oprávnený skúmať, či inak ide o vec zásadného právneho významu (R 38/1993).

16. Dovolací súd v súvislosti s ďalšou námietkou žalovaného pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie bola rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., pričom sa táto norma uplatňovala aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument strany sporu (II. ÚS 76/07).

17. V tejto súvislosti treba upozorniť, že na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“.

18. Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil, že by v preskúmvanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety citovaného stanoviska. Dovoláním napádaný rozsudok odvolacieho súdu uvádza ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, popisuje dôvody, ktoré viedli žalovaného k podaniu odvolania, uvádza tiež rozhodujúci skutkový stav a právne predpisy, z ktorých súd vyvodil svoje právne názory. Rozhodnutie odvolacieho súdu dostatočne reaguje aj na námietky žalovaného uvádzané v odvolaní. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu tak dáva odpovede na podstatné otázky týkajúce sa predmetu konania vrátane tej, prečo daná vec nie je sporom vyvolaným alebo súvisiacim s konkurzným konaním. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Dovolací súd považuje preto rozhodnutie odvolacieho súdu za riadne zdôvodnené a za presvedčivé. Žalovaný preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

19. Na základe uvedeného v bodoch 14. až 17. možno uzavrieť, že žalovaný neopodstatnene namietal, že mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

20. Žalovaný v dovolaní uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.; k tejto námietke dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) a c) O. s. p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo ale nie je tento prípad (tu napokon por. napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012 či 7 Cdo 116/2013). Z uvedeného plynie, že na dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p. (i keby bol prípadne namieste záver o jeho opodstatnenom uplatnení) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

21. So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že v preskúmvanej veci dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 238 O. s. p., a neboli zistené ani podmienky prípustnosti podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) C. s. p. bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

22. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni 2/ najvyšší súd právo na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne trovy nevznikli.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.